

GUIDE TIL DIALOGCAFÉ

FORBEREDELSE (INDFØR EGNE NOTER)

Tema	Fordomme om ordblindhed
Målgruppe	Ordblinde elever på skolens mellemtrin og udskoling
Antal deltagere	15-20
Dialogleder(e) (to anbefales): Navn og aftalt funktion (facilitator, observatør, medhjælper)	Dialogleder(e) (to anbefales): Navn og aftalt funktion (facilitator, observatør, medhjælper)
Lokale	Der er reserveret et lokale med plads til, at eleverne både kan stå op i små grupper på 4 og sidde ned parvis. De kan tale sammen uden at forstyrre hinanden. Der er et whiteboard, flipover eller tavle til fælles noter. I lokalet hænger der flere plakater med retningslinjerne for dialogcaféen.
Tidsramme	En dobbeltlektion
Materialer	Dialogstokke Samtalekort Oplæg i PowerPoint

VELKOMST, SIDDENDE, 4-5 MINUTTER

Det er vigtigt, at dialogcaféen kommer godt fra start. Dialoglederen byder velkommen og spørger eleverne, om de kan forklare ordet dialog-café. Ordet bliver skrevet på tavlen, og dialoglederen spørger, hvilke morfemer ordet består af (dialog + café). Morfemerne bliver forklaret enkeltvis, og måske spørger dialoglederen også, hvad der er det modsatte af en dialog (monolog), og hvad det ord betyder.

Dialoglederen fortæller, at dialogcaféen handler om fordomme om ordblindhed, og at formålet er at tale sammen om andre menneskers fordomme om ordblindhed og ens egne fordomme for bedre at kunne udfordre disse fordomme og ændre dem. Dialoglederen skitserer, hvordan dialogcaféen kommer til at forløbe, så deltagerne ved, at dialogcaféen består af flere runder, hvor de indgår i korte dialoger med flere af de andre deltagere.

Dialoglederen gennemgår retningslinjerne for dialogcaféen (se kapitel 8), som er udformet for at sikre respekt, flow og mangfoldighed i de forskellige samtaler.

FØRSTE DIALOG, OPVARMNINGSSPØRGSMÅL, 4-5 MINUTTER

Den første dialogrunde er opvarmningsspørgsmål om hverdagsting. Hensigten er at skabe en tryk atmosfære og lade deltagerne "møde" hinanden i dialogen. Dialoglederen beder deltagerne om at finde sammen to og to – de kan også være blevet opdelt i makkerpar på forhånd. Herefter får hvert makkerpar et samtalekort med et spørgsmål. Dialoglederen læser spørgsmålene højt for eleverne. Dialogen skal vare to-tre minutter, hvorefter deltagerne finder en ny samtalepartner. Giv hvert makkerpar et nyt samtalekort, og læs det igen højt. Når tiden er gået, er dialogen slut – ring eventuelt med en klokke. Herefter går dialoglederen videre til næste fase, dialoggrundlaget.

Opvarmningsspørgsmål

Hvad fik du til morgenmad?

Hvornår har du sidst været ude at bade?

Hvilke farver kan du godt lide?

Hvilken tv-serie ser du i øjeblikket?

Hvilket andet land ville du gerne bo i?

Hvad er din livret?

PRÆSENTATION AF DIALOGGRUNDLAG, SIDDENDE, 10-15 MINUTTER

Oplægget om fordomme om ordblindhed er baseret på Notas undersøgelse om fordomme om ordblindhed (Nota 2021) og formidles via en PowerPoint-præsentation. Da mange af diagrammerne i undersøgelsen er komplekse og derfor ikke er lige til at afkode for elever med ordblindhedsvanskeligheder, har vi efter aftale med Nota valgt at gøre de udvalgte diagrammer mere enkle og tydelige i deres budskab. Desuden er der primært fokus på de ordblindes eget perspektiv i undersøgelsen og i mindre grad på skolens og familiens fordomme om ordblindhed.

Vi har i denne bog udvalgt nogle af pointerne fra undersøgelsen – nogle, som vi gerne vil dele med eleverne, og nogle, som især rørte eleverne i vores afprøvning.

Oplægget og den introducerende samtale varer cirka 15 minutter. Du kan selvfølgelig udbygge præsentationen med andre slides i forhold til dine elever – eller du kan tage temaet op igen en anden dag og vise andre diagrammer fra undersøgelsen. På denne måde har eleverne allerede en forforståelse for at afkode de mere komplekse diagrammer, og de er gearret til at forholde sig til andres fordomme om ordblindhed.

Du finder her en kommenteret oversigt over de enkelte slides, og du finder selve præsentationen på forlagets hjemmeside, hvorfra du kan downloade den – og bearbejde den, som du ønsker.

Præsentation og forklaring af vigtige begreber

Dialoglederen spørger indledningsvis eleverne, om de ved, hvad ordet fordom betyder. Og om eleverne kender til eksempler på fordomme, som fx at blondiner er dumme, og jyder er lidt langsomme i det, mens sjællændere er rappe i replikken. Dialoglederen taler med eleverne om de forestillinger, vi gør os om hinanden. Når man er ordblind, danner andre sig ofte nogle forestillinger om, hvordan det er at være ordblind.

Introduktion til, hvad oplægget handler om

”Nu skal I høre om en undersøgelse, som Nota har lavet, og bagefter skal I tale sammen om de fordomme, der er om ordblindhed.”

ANDEN DIALOG, SAMTALEKVADRILLE, 6-15 MINUTTER

Dialoglederen beder eleverne om at finde sammen i grupper á fire og finde et sted i rummet, hvor de kan stå over for hinanden og tale sammen uforstyrret. Samtalen tager udgangspunkt i det samtaleark med tre spørgsmål (se herunder), som er målrettet oplægget om fordomme. Hver gruppe bliver udstyret med en dialogstok, der anvendes til at markere, hvem der har ordet. Samtalearkets første spørgsmål læses højt for eleverne. Efter to-tre minutter afbryder dialoglederen og læser det andet spørgsmål på arket højt. I gruppen finder deltagerne nye makkerer at tale med. Efter cirka to-tre minutter afbryder samtalelederen igen, hvorefter eleverne finder deres tredje og sidste samtalepartner i gruppen, og det tredje spørgsmål læses højt. Efter sidste samtale spørger dialoglederen, hvordan samtalerne er forløbet, og om eleverne har vigtige pointer, de gerne vil dele med hele gruppen.

Spørgsmål i samtalekvadrille

1. Hvad kommer du selv til at tænke over, når du hører om Notas undersøgelse om fordomme om ordblindhed?
2. Hvor oplever du især fordomme om ordblindhed?
3. Fortæl om en situation, hvor du selv har mødt fordomme om ordblindhed.

TREDJE DIALOG, SAMTALEMENU, 9-20 MINUTTER

Dialoglederen introducerer nu den sidste dialog, som foregår parvis og siddende. Deltagerne opfordres til at finde sammen med én, som de endnu ikke har talt med, og finde et sted i rummet, hvor de sidder over for hinanden. Samtalen tager udgangspunkt i et samtaleark med tre-seks spørgsmål om fordomme om ordblindhed. Dialoglederen læser det første spørgsmål højt og sætter dialogen i gang. Når et spørgsmål er færdigdebatteret, går deltagerne videre til næste spørgsmål. Dialoglederen hjælper med at læse spørgsmålene. Det gør ikke noget, hvis deltagerne ikke når alle spørgsmål – det vigtige er den dybe dialog. Dialoglederen spørger til sidst, hvordan samtalen er forløbet, og om der er vigtige pointer, som de gerne vil dele med resten af gruppen.

Spørgsmål i samtalemenu

1. Brug et par minutter på at gentage, hvad du forstår ved fordomme om ordblindhed på baggrund af oplægget og dine egne erfaringer.
2. Er nogle fordomme værre end andre – hvorfor?
3. Hvordan kan du svare andre, når du mødes med en fordom? Hvordan kan du få dem til at tænke sig om?
4. Hvordan kan din viden om fordomme om ordblindhed hjælpe andre?
5. Har du selv fordomme om andre mennesker? Kan du komme med et eksempel?
6. Hvad skal der til, for at vi selv undgår fordomme?

EVALUERING, FØRST SIDDENDE, HEREFTER STÅENDE, 5-10 MINUTTER

Det er en god idé at afslutte dialogcaféen med en evaluering og holdningstilkendegivelse af både dialogcaféens form og indhold. Til evalueringen udstikker dialoglederen to punkter i hver sin ende af lokalet og tegner en streg med kridt, farvet tape eller et bånd. Dialoglederen fortæller, at det er tid til at evaluere dialogcaféen, og forklarer, at det ene yderpunkt på akse betyder, at man er meget tilfreds med dialogcaféens form, mens det andet yderpunkt betyder, at der er plads til forbedringer. Eleverne fordeler sig på akse, og dialoglederen opsummerer resultatet. Dialoglederen spørger særligt ind til, hvordan dialogcaféen kan forbedres. På samme måde skal eleverne nu udtrykke deres holdning til dialogcaféens indhold i forhold til nedenstående spørgsmål.

Evalueringsspørgsmål

- Var emnet relevant og nyttigt for jer at få viden om?
- Hvad tager I med jer fra dialogcaféen?

AFSLUTNING AF DIALOGCAFÉEN, 5 MINUTTER

Når dialogcaféen er slut, takker dialoglederen for de gode samtaler og input. Dialoglederen kan efterfølgende indsamle pointerne fra evalueringen og drøfte forløbet med andre – dels i forhold til formen og afviklingen og dels i forhold til temaets tyngde og værdi, og hvordan dialogerne har udspillet sig. Denne opsamling danner grundlaget for de ændringer, som man ønsker at implementere, inden den næste dialogcafé forhåbentlig kan planlægges.